

35/90 Beled Suresi

1. Peygamberin (as) yaşadığı Mekke'ye ve çevresine yeminden sonra gelmesinden dolayı yemin edilen "Baba ve Oğul"un İbrahim ve İsmail (as) olduğu düşünülmektedir. Devamındaki ayetlerden hareketle bütün ebeveynler ve çocukları da anlama dâhil olabilir.

2. "Kebed" kelimesi, genelde zorluk, sıkıntı ve acizlik anlamlarıyla değerlendirilmiştir. Tabii ki kastedilen, insanın yaratılmasıdır; Allah için hâşâ bir zorluk söz konusu olamaz. İbn Kesir'in öne çıkardığı karın boşluğu görüşü de dikkate değer görünmektedir. Bundan sonra inen Tarık suresinde geçen "Bel ile kaburga kemiği arasında yaratıldığı" ifadesinde olduğu gibi anne rahmi kastedilmiş ve kadını insandan saymayan cahiliye insanına bir ders verilmek istenmiş olabilir. Kelimenin, semanın/uzayın orta yeri anlamına geldiği göz önünde bulundurulursa insanın hiç yokken boşlukta yaratıldığı ve Allah'tan gizli kalamayacağına da işaret edilmiş olabilir.

3. Zavallılığına bakmadan sürekli övünen insana ince bir eleştiri gönderilmekte, iki dudağıyla diline sahip olup iki gözünü ibret nazarıyla kullanması öğütlenmektedir.

4. Bu ayetler, malı sefih hesaplar uğruna değil, hiçbir beklentisi olmadan başkalarının özgürlüğünü sağlamak ve yoksulluğuna son vermek amacıyla harcamanın soyluluk ve erdem olduğunu dile getirmektedir. İslam, köleliği kaldırmayı ve yoksulu doyurmayı bir inanç ve ahlak ilkesi olarak sunmakla ilerde getireceği siyasî ve hukukî hükümlere altyapı oluşturmaktadır (Geniş bilgi için bkz. 4/Nisa 3, 25; 47/Muhammed 4).

5. Arapçada "Eshabu'l-meymene" sağcı ve uğurlu; "Eshabu'l-meş'eme" ise solcu ve uğursuz demektir. (Sarı, *Mevarid*) Türkçe'de ise meymeneticiler; sağduyulu, uğurlu, mutlu ve değerli kimselerdir. Meymenetsizler de bu güzel meziyetlerden yoksun, huysuz, hayırsız, sol tarafından kalkmış menfi tavrılı kimselerdir (Duman, *Beyanu'l-Hak*; Mehmet Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*).